

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 10.

Kiegyezés és kvóta.

(K. Ö.) Ma indultak Bécsbe a magyar miniszterek és a kvótabizottság tagjai holnap kezdik meg a két kvótabizottság együttes tanácskozásait Bécsben. Ez elé a tanácskozás elé nagy várakozással néznek úgy magyar mint osztrák részről. A szokottnál is nagyobb érdeklődés onnét ered, mivel ennek a tanácskozásnak leendő feladata világosságot gyujtani abban a kaosztikus sötétségben, mely a kvóta-kérdést körülveszi.

Ennek a tanácskozásnak a preludiumai azonban a magyar érdekek szempontjából nem nagyon biztatók. A kiegyezési törvényjavaslatok ismerete előtt a Bánffy-kormány azzal nyugtatta meg a magyar nemzetet, hogy nem kell valami nagyon félni a kvóta felemelésétől, mivel a kiegyezés egyéb kérdéseiben oly előnyöket csikart ki az osztrákoktól, melyek rekompenzálják a nemzetet a kvóta arányában fizetendő milliókért. Most már ismerjük a kiegyezési törvényjavaslatokat, azokra a bizonyos előnyökre nézve azonban máig is adósa a nemzetnek Bánffy.

A kvóta felemelési szándék tehát fenáll, de ellenértéket a Bánffy-kormány adni nem tud.

A másik figyelemre méltó szempont a két állam adózási képességét feltüntető számadatok, a melyeket a magyar kormány a Bécsbe ránduló kvóta-deputációknak rendelkezésére bocsátott. Ezeket a számadatokat máig sem bocsátották a

nyilvánosság rendelkezésére, mint ez Ausztriában történt, hol a közvéleménynek jegezedett tulkövetelés jelöli az osztrák kvóta-deputáció utját. Félő tehát, hogy a magyar küldöttség a számtani csoportosítás oly bravuros műveleteit fogja produkálni, mely éles ellentétben van a nemzeti lelkiismeret aggódó szavával. Mert mi okból titkolódnának oly dologgal, mely mögött csapda nem rejlik gazdasági érdekeink számára.

A harmadik s egyuttal legfontosabb szempont, mely érdeklődésünket felkelti, az osztrák pártok azon egyöntetű nézete, mely a kiegyezési törvényjavaslatok törvényerőre emelését csak azon esetben tartja lehetségesnek, ha a magyar kvóta jelentékeny felemelése biztosítva van. Ha mi többet és pedig jóval többet fizetünk, ez oly jó hangulatra kelti az osztrák pártokat, hogy egyidőre kegyesek lesznek megfélemleni arról, hogy igazi feladatuk egymás házába kapni a nyelvrendeletek miatt és egyesülnek oly jelszó alatt, mely még egyedül képes az osztrák pártokat összetartani.

Ez a jelszó Magyarország kizsákmányolása.

Ez sem rossz politikai taktika. De hát miért nem tennék meg, ha a magyar kormány kötélnék áll oly követelések realizálására, melyeket szilárd elhatározással számkivetett a világból, még pedig oly alaposan, hogy az a kiegyezési tárgyalások tartama alatt többé szőnyegre sem hozható. Legalább ezt hirdették a kormány szócsövei annak idején, mikor a kvóta-kérdés napirendre lett tűzve.

Látni való, hogy a kvóta-kérdés megszünt gazdasági kérdés lenni, s devalvált politikai kérdéssé. Az osztrákok csak azon esetben hajlandók a kiegyezést megkötni, ha a magyar kvótát jelentékenyen felemelik, a magyar kormány azonban mindenáron akarja a kiegyezést, a dualizmus erősségének, a gazdasági kapcsolatnak épségben tartása érdekében tehát fel fogja emelni a kvótát.

Beszélhetünk most már arról, hogy a gazdasági erő s teljesítési képesség mérvét sem a lakosság számaránya, sem az országon fekvő adóteher nem bizonyítja, hogy tehát az eddig proponált kvóta-csok sem nem megbízható, sem nem kimerítő. Beszélhetünk most már arról, hogy a kvóta felemelése nem igazságos, mivel Ausztria gazdasági ereje fejlődik, Magyarországnak pedig a földmívelésen nyugvó gazdasági szervezete hanyatlak. Beszélhetünk most már arról, hogy Ausztria iparcikkjei versenytárs nélkül monopolizálják a magyar piacot, míg mi a kiegyezés szellemének s sokszor betűjének nyílt kijátszása mellett vagyunk kénytelenek az osztrák piacokon a lábunkat megvetni. És beszélhetünk még sok mindentől, mely gazdaságilag meg nem tűri a kvótának magyar részről való felemelését. De minek? Oly politikai kényszerűség előtt állunk, mely elhallgattatja a gazdasági érdekeket.

Ez a Bánffy híres taktikája s még hiresebb furfangja! Amíg a kérdés tisztán közgazdasági érdekek körül forgott, még lehetett reményünk a méltányos kiegyezés megkötéséhez. Addig taktikáztunk, ad-

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Illúzió.

Németből: Niedermanné Geher Hedvig.

Lili a tengerparton heverészett, mindjárt a reggeli után ide jött s befészkelte magát a meleg homokba, hogy nyugodtan gondolkozhassék. A mama rémitő bosszus volt a reggeli mellett, az egész világgal perelt. A kávé aljas volt, a tej savanyu, a vaj pedig avas. S mindennek ez volt a refrainja: a drága pénzért! Lili egész naívnul kérdezte, hogy talán rosszul aludt a Mama. De már erre kitért az égháboru:

— Hogy aludhatna jól az ember, mikor ennyit kell mérgekedni! Ennek a templomegereknek, ki az egész világnak kurizál, ennek a festőnek még ide is utánok kellett jönni. Nem volt elég, hogy a városban mindég és mindenütt együtt lehetett őt Lilivel látni! És ugyan mi juthatott a Lili eszébe, hogy oly örömmel üdvözölte tegnap a festőt. Valahogy ne gondolja, hogy a mama eltűri, hogy tovább is flirteljen a festővel. Hiszen már 20 éves, habár alig néz ki többnek 16-nál. Most már a férjhezmenésre kell gondolni. Kitudja, fognak-e jövő nyáron is fűrdőzhetni?! És mi lesz akkor azután! — Miért viseli magát a gazdag fogorvossal szemben, — a ki tegnap azokat a remek rózsákat küldte — oly visszataszítóan? Ez az igazi férjnek való. Ehhez kellene Lilinek menni.

Lili először egészen megrémült a szó özön-

hallatára. Így még soha sem beszélt vele a mama. Aztán a nélkül, hogy valamit válaszolt volna, vette a kalapját s kijött a tengerpartra.

S most még egyszer jól átgondolt mindent. Hogy megörült tegnap, midőn viszontlátta Dezsőt, az ő kedves barátját, kivel a városban majd mindennap találkozott. »Templomegerek« ezt mondta róla a mama. Erre ő még soha sem gondolt. Tényleg szegény volt Dezső? — Gondolkodni kezdett. Igaz, hogy ő sohasem kedveskedett neki virággal és czukorkákkal, mint a többi udvarló. Születésnapjára egy kis festménnyel lepte meg, mely a Lili kedvencz helyét örökölte meg. Úgy örült neki mint egy gyermek s még id is magával hozta, daczára a mama minden tiltakozásának! Az a mama igazán kiálhatatlan lett az utolsó időben.

Ha már mindenáron férjhez kell is mennie, miért éppen a fogorvoshoz?

Igen, ha Dezső akarná őt nőül venni akkor nem sokat gondolkozna.

Bár ők szerelemről még soha sem beszéltek együtt. De hogy érdeklődött iránta Dezső, ezt nagyon jól tudta.

És »templomegerek« — neveltséges, hiszen a Dezső volt az egész világ. Ha akarta, a vásonra varázsolta a tengert a habzó hullámokkal együtt. Az ő esetje egy varázspálcza. Mi szüksége van neki a világra. Egy darabka kék ég az ő boldogsága, egy csinos alakú kis falevél egészen eltudta őt bájolni. Csodálatos, most ő is a Dezső szemével látott mindent! Valjon gondolt e valaha Dezső a válasra?

Meg fogja őt kérdezni, ez lesz a legjobb, ő adjon neki tanácsot, hiszen ő ismeri Lilit, s tudni fogja, illene-e a fogorvoshoz feleségnek. Így tettek a lányok a vigjátékokban is s rendszeren úgy végződött a dolog, hogy a kérdezt elszápadt s maga vallott szerelmet. Aztán csókok következtek és boldogság az egész életre. Hiszen ők is boldogan élnek: Dezső és Lili, mily jól hangzik ez! Ha néha nem lesz pénzük, akkor krumplit fognak enni vajjal. Nem is lenne rossz egy ilyen változatosság.

Lili nevetett az ily dolgok gondolatára. De mi szólana ehhez a mama? Szép magyarázatokat tartana az bizonyos. Nos — elvégre is Lili megy férjhez és nem a mama. Menjen a mama a fogorvoshoz, ha az neki olyan nagyon tetszik! — gondolta Lili vállát vonogatva. — Ő bizony nem hagyja magát befolyásolni. Mindig és örökké nem fogadhat el az ember szót. Férjhezmenetele Dezsőhöz már egészen el volt határozva, senki se beszélje biz' őt le róla.

Hogy tervét minél előbb kivihesse, felállott lerázta ruhájáról a homokot s a gyalogutra sietett hol Dezsőt táboriszékén ülve, festéssel foglalkozva találta. Dezső barátságosan köszönt neki s folytatta munkáját. Lili egy ideig nyugodtan nézte a festést. S aztán mondá:

Egy komoly dologról szeretnék magával beszélni Dezső. Nincs kedve velem egy kicsit csolnokázni?

— Igen szívesen — hol van a nagyságos asszony?

dig bujkáltunk, míg az osztrák belviszálynak mi fizethetjük meg az árát.

Bánffy pedig hasonló ahhoz az emberhez, aki mivel a maga munkakörében hasznosat teremteni nem tud, nagy dolgokra érzi magát hivatottnak. Igazságos kiegyezést nem tud csinálni, de a dualizmust s a monarchia nagyhatalmi állását megmenteni s fentartani, arra aztán már képesnek érzi magát.

Harminczegy milliós deficit.

A *Budapesti Közlöny* csütörtöki számában tette közzé a pénzügyminiszter az 1898. év első negyedének államháztartási kimutatását, vagyis majd egy teljes hónappal későbbben, mint más években szokta. E kimutatás szerint 1898 január hónap 1-étől március hónap végéig a következők voltak a bruttó-bevételek és kiadások:

Összes bevétel . . .	114,134,705 frt
Összes kiadás . . .	143,666,901 >
hiány	29,532,196 frt

E szerint az év első három hónapjában a kezelési hiány 29,532,196 frt, sőt ha az államvasuti beruházásokra fordított és külön kimutatott 1,545,057 frtot is hozzászámítjuk, az összes deficit az év első negyedében 31,077,253 frt. A múlt év megfelelő kimutatásával összehasonlítva, azt találjuk, hogy a bevételek összege 1,139,511 frttal nagyobb volt az idén, de viszont a kiadások is 9,409,981 frttal nagyobbak voltak és ha az államvasuti beruházásokra fordított összeget itt is hozzászámítjuk, az első negyedév kezelési eredménye 9,815,527 frttal kedvezőlenebb, mint tavaly. Ezt a felette szomorú eredményt első sorban az idézte elő, hogy a közönségi kiadások 4,097,456 frttal nagyobbak voltak, a mi a miniszter indokolása szerint abból származott, hogy az 1897. évre megejtett forgalmi leszámolásból Magyarország javára mutatkozó követelés késedelmesen számoltatott el és így ez csak átfutó természetű eltérés.

Egy másik jelentékeny eltérés a dohányjövődéknél mutatkozik, a mely 1,690,148 frtnyi nagyobb kiadást azzal indokol a miniszter, hogy a finom dohányt termelő vidéken uralkodott bizonytalan politikai helyzet

miatt megfelelő dohánykészletről kellett gondoskodni. Jelentékenyen növelték a kiadásokat a különböző tárczáknál a rohamosan szaporodó nyugdíjak, továbbá az államadósságoknál is 507,984 frttal növekednek a kiadások, mert a tavaly kibocsátott 3 $\frac{1}{2}$ %-os magyar korona járadék szükséglete a múlt év első negyedében még nem szerepelt. Az általános gazdasági viszonyok rosszabbodását azonban leginkább az mutatja, hogy az egyenes adóknál 1,343,929 frtnyi visszamaradás mutatkozik, minthogy az adók befizetésére állítólag hosszabb időre terjedő fizetési halasztásokat engedélyeztek. Ugyancsak a gazdasági viszonyok rosszabbodását mutatja az, hogy a bélyeg- és a jogilletékek címén 813,344 frttal nagyobb összeg vétetett be, mint az előző év első negyedében. Általában pedig ennek a kimutatásnak is minden tétele elárulja azt a tendenciát, mely a m. állami pénzügyi viszonyokat leginkább jellemzi, hogy a bevételek növekedését bármily módon felfizelőnek is, nem képesek a folyton szaporodó kiadásokat utólag és így keletkezik az a vigasztalan állapot, hogy három hónap alatt 31 millió frt deficit van a kezelésnél. S bár az első évtized még nem döntő az évi eredményre, a 31 millió frtos deficit még sem valami nagyon biztató.

Az első Kossuth-gyalázó.

Az »Alkotmány« június 8-iki száma szenzációs leleplezést közölt arról, ki volt, ki először meggyalázta Kossuth emlékét. Karolusz csak versekben dühöngött Kossuth ellen és pedig még Kossuth életében, azonban a botozás dicsőítésében elüljáró »Magyar Hirlap« mindjárt Kossuth Lajos halála után közölte azokat a szennyes vádakat, amelyek Zelenyák könyvében megjelentek. Azóta kétszer jelent meg a Magyar Hirlap s egy szót sem talált mentességére.

Úgy látszik, a »Magyar Hirlap« sem került el sorsát, melyet jobban megérdemel, mint Zelenyák, mert akkor hozta napvilágra piszkos vádjait, mikor Kossuth Lajos a ravatalon nyugodott s gyászt öltött halála hírére az egész nemzet.

Budapest székesfőváros számos polgára u. i. ugyancsak az egyetemi ifjuság, nagy részük függetlenségi érzelmű, gyűlést szándékozik tar-

tani, a melyen megállapítják módozatait annak, mint torlandó meg egy »Kossuth gyalázók« jelszava alatt mozgalmat indított lap perfid eljárása? Először is az országos függetlenségi és 48-as kör elnöksége fog számos aláírással el látott felszólításban arra fölkérteni, hogy hozzon megfelelő határozatot a »Magyar Hirlap« ellen, szólítsa fel az összes pártköröket a »Magyar Hirlap« kitiltására, a közlemény íróját és az azt közlő szerkesztőt pedig igtassa a hazaárulók névsorába. Felszólítás fog továbbá intéztetni úgy Olay és Pichler képviselőkhöz, hogy a »Magyar Hirlap«-pal és szerkesztőjével, Fenyő (Fink) Sándor urral szemben is lépjenek fel a náluk szokásos »nemes felhevüléssel.«

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

A betegápolási javaslatot ma általánosságban megszavazták. Most már csak a részleteket fogják lemorzsolni, azonkívül a cukor- és szeszdó javaslatokat. A folyosón azt beszéltek, hogy azok a javaslatok hamar véget érnek s aztán következik a vakáció.

A mai ülés különben meglehetősen unalmas volt. Csak Crauss Istvánnak, a volt nyitrai alispánnak akadt egy kis baja. Az ellenzék még ma se tudja elfeledni a nyitrai megaláztatásokat és Crauss urat jól megbosszantotta közbeszólásaival. Pl. mikor azt mondta Crauss előadó ur, hogy nem lehet egyszerre paradicsomi állapotokat teremteni, Förster Ottó közbekiáltott:

— Dehogyan nem! Csak vetkőzzék egy ingre! (Óriási kacaj) S így beszélgettek bele folyton Crauss ur előadásába.

* * *

Szilágyi Dezső elnök bemutatta a főrendiház elnökének átíratát a tegnapi elfogadott javaslatok tárgyában. Sorra került ezután egy csomó kérvény a földadóleszállítása és a tőzsdéadó behozatala iránt, azután következett a nyilvános

betegápolási javaslat,

melynél elsőnek Melczér Vilmos szólott. A szegényügy állami rendezését sürgeti. Mit látunk — ugymond — a fővárosban? Itt a szegényügy istápolása, a gondozás mértéke a koldulás

— Ah, a mama leveleket ir otthon. S aztán egyedül akarok magával beszélni.

Dezső csodálkozva nézett a leányra. Mit jelentens ez? Oly izgatottnak látszott. A barna szemek különös fényben ragyogtak. De jól állt ez neki. Össze szedte festőszereit át adta a partörnek megőrzés végett s csolnakba szálltak. Erős evező csapással gyorsan haladtak előre s midőn már jó messze voltak a parttól, bevonta Dezső az evezőket s figyelmeztette Lilit a remek panorámára, mely a szemek elé tárult.

Lili szórakozottnak látszott. Most nem érdekelt őt a természet szépsége. Azon gondolkodott, hogyan vezesse be beszédét, de semmi sem jutott eszébe.

— Dezső, — mondá végre hevesen, — nekem férjhez kell mennem s várakozásteljesen nézett reá. Nem láthatta a Dezső arcát, mert eltakarta azt a széles művész kalap különösen, mivel le volt hajolva s az evezőkön igazított valamit.

— Mikor? — hangzott rövid szünet után kissé tompán a széles kalap alól. Lili össze-rezzent.

— Nem is érdeklődik az iránt, hogy ki lenne a férjem?

— Na hiszen ezt nem oly nehéz eltalálni Lili. Azok közül a fiatal emberek közül, a kik magukhoz járnak, egy sincs oly helyzetben, hogy megnősülhetne, — kivéve a fogorvost, ez szép és gazdag fiatal ember és . . .

— De Dezső! és maga? — szakította őt félbe Lili, egész felháborodva közönyösségén.

— Én? — oh édes Istenem! Én vőlegény jelölt! s erőltetve nevetett. Hogy is jöhetett így gondolatra?

— Én nem tréfálok Dezső, kérem maradjon egyszer már komoly.

— A mint parancsolja Lili, detán azt hiszem, hogy ily regényes gondolatot, mint a milyen most a maga fejében motoszkál, jobban lehet tréfával elűzni. De maga azt akarja, hogy komolyan beszéljek. Szép. Mi ketten eléggé szerettük egymást az igaz. De hogy feleségül vegyem, erre még soha sem gondoltam. Hiszen ez a maga szerencsétlensége lenne, gyermek! Gondolja meg csak jól, én szegény vagyok, maga is az. Miből élne meg?

Lili hallgatott, a krumpliról és vajról nem mert beszélni.

De Dezső, mintha csak eltalálta volna gondolatját, folytatta:

— Nézze Lili, nagyon könnyű azt mondani, hogy száraz kenyérral is megél az ember, de nagyon nehéz menteni. És maga Lili oly természetű, hogy garnirozott mellékétel nélkül nem is érezné jól magát. Én pedig oly ember vagyok, a ki aranyat és kincseket soha sem fog gyűjteni. Maga tényleg nagyon okos teremtés, de most nagyon regényes gondolatai voltak. Talán haragszik reám, hogy megsemmisíttem azokat, de rossz és bolond ember lennék, ha másképp beszéltem volna. Ne szóljon most már

semmit Lili. Gondolja meg jól a dolgot s adja kezét, hogy tovább is jó barátok maradjunk.

Lili nagyon sápadt lett s a kéz, amelyet Dezsőnek nyújtott jéghideg volt. Minden gondolat nélkül nézte a ringó habokat, míg Dezső a hid felé evezett.

Ott már a mama és a fogorvos várt reájok. A mama félre hívta Lilit.

— Gyermekem — mondá kissé zavartan — Varga ur megkérte tőlem kezdetet.

Lili apathikusan intett.

A mama mindjobban zavarba jött, igazán nem lehet tisztába jönni evvel a gyermekkel.

— Nos, te semmit sem szólsz? Talán csak Dezső nem . . .

Lili tagadólag intett kezével:

— Ah, hadd ki Dezsőt a játékból mama, hozzá megyek a te fogorvosodhoz, megteszem a mit te óhajtasz, csak hagyj most békén! Fáj a fejem s szeretnék egy kissé aludni az ebédig!

Lili visszatért lakásukra, a divánra vetette magát s heves zokogásra fakadt. Semmire sem gondolt, nem akart gondolkozni, hiszen ugy szegyelte magát. Lehunyta szemét, hogy ne lásson semmit. S annyira ki volt merülve, hogy elaludt s a mamának kellett őt felkeltetni s sietve a table d' hote-hoz felöltöztetni . . .

Este eljegyzést ünnepeltek s Dezső szívélyesen gratulált barátjának.

Lili pedig úgy találja végre, hogy a fogorvos nem is olyan csunya ember, sőt majdnem csinosabb, mint Dezső.

szabadságának megadását jelenti. A betegápolás az a szegényügy, amelynél az egyházak közreműködése is előtérbe lép. Az előtűnk fekvő törvényjavaslatot, mint egy nemét a szükség-törvényjavaslatnak, általánosságban elfogadja.

Őszinte helyeslés hangzott föl Melczér lelkes beszéde után.

Mócsy Antal az egész javaslatot elhamarkodottnak és olyannak tartja, mint amelyet beható tárgyalás alá venni nem is igen lehetne. Tekintettel azonban az ügy fontosságára, mert a betegápolásnál fontosabb ügyet nem ösmer, foglalkozni akar vele.

A javaslat keretében a koldus és szegényügyet meg kell oldani. Általános az a vélemény, hogy a koldus szegény. Én kifogom mutatni, hogy nem az, hanem egyszerűen munkakerülő. (Derűltég.) A koldusok legtöbbször, kiknek a főváros is engedélyt ad a koldulásra, munkabíró, erőteljes ember, kiknek erejét bárki megirigyelhetné. Munkát t. kormány tessék ezeknek adni, munkára kényszeríteni kell ezeket.

A koldusok másik része, kik tényleg munkaképtelenek, kényszerítve vannak arra, hogy roskatag testüket házról-házra vonszolva kéregessenek egy kis ételért, míg végre nyomorult lelküket az utcán kilehelik. Gondoskodni kell ezekről, megóvni az éhhaláltól, tisztelt kormány. Más szempontból is kívánatos volna, hogy a koldus ügyet e javaslat keretében megoldjuk. A koldus egészségügyi szempontból valóságos Isten ostroma a népnek.

Dél felé befejezte Mócsy a beszédét, a javaslatot nem fogadta el.

Heltai Ferencz örömmel konstatálja, hogy a javaslatához annyian hozzászóltak. 1875-ben, mikor legelőször tárgyalták a betegápolási törvényt, senki sem szólt hozzá.

Mindenik felszólaló elismerte a jelenlegi állapotok tarthatatlanságát, mégis mindegyikük oda konkludált, hogy nem kell nekik a javaslat.

Foglalkozott az egyes felszólalók beszédeivel Eötvösnek azon kifogása, melyet a javaslat ellen emelt, hogy a 14. §. a részletes intézkedések megtételét a belügyminiszterre ruhazza, alaptalan és helytelen. Ha e javaslat nem volna keresztülvihető, akkor a belügyminiszter az 1875. évi idevágó törvény alapján ugyanazon intézkedések megtételére van felhatalmazva.

Szól azután az 1875. évi III. §. hiányáról, különösen azokról a nehézségekről, a melyekkel a községi illetőség elnyerése jár, melyhez a betegápolás költségeinek viselése kötve van.

Az illetőség elnyerésével járó költségeket nem engedi el egy község sem, még Budapest sem.

Pedig méltányos, hogy azon község viselje a betegápolási költségeket, a mely a férfi java erejét kihasználja.

A javaslatot, mint a mely hivatva van a bajokon segíteni, készséggel elfogadja.

Crauss István előadó polemizált Eötvössel, Mócsyval, végül a javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Ezután megtörtént a szavazás.

A javaslatot Endrey és Horánszky indítványainak mellőzésével elfogadták.

Ezután a Ház a részletekből is letárgyalta három szakaszt.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Nagyvárad város tanácsa tegnap fiaskót vallott a törvényhatósági bizottság helyes gondolkodása miatt. A hirhedt temető szabályrendelet került a zöldasztalra.

A szakbizottságok szépen megfűsülték, a felekezetnélküliségből kimosdatták; azonban a városi tanács jónak látta a kinyomatás és szétküldés után egyet-mást belevenni a szabályzatba.

Igy egy egészen új szakaszt csusztattak be a szabályzatba, a mely a következőképen szól:

2. §. Felekezeti temetők a központi temetők területén kívül jövőben nem engedélyezhetők.

Hát ez nem egyéb felületességnél. Hiszen

szentesített törvényeink vannak, a melyek ezzel a §-al homlokegyenest ellenkeznek s a felekezeteknek biztosítják a jogot temető nyitására.

És ez a §. tévedésbe ejtette a városatyákat, mert a nekik kiosztott példányokon híre hamva sincs ennek szakasznak.

A 11. §. pedig nagyon is szabad gondolkozással volt összeállítva. Szerencsére a törvényhatóság azonban kireperálta a bajt s ezáltal elejét vette nagyon sok összeütközésnek.

A siker elsősorban dr. Hoványi Gyula tudós tanár érdeme, aki lelkes, áthatott szép beszédben fejtette ki, zajos helyeslések között a sérelmeket s beszéde, különösen a befejezésnél valóságos apothoezisa volt a vallásos érzés és meggyőződésnek. Méltán megérdemelte azt a sok dicséretet, amelyet aratott.

A tanács különben a többi tárgyakkal sem volt valami szerencsés, sőt határozottan malőrje volt. Pl. a járványkórház építésének a kérdésében a tanács leszavazta önmagát.

A közgyűlést ma folytatják, mert az első nap csak 5 tárgyat intéztek el s a többit ma délután veszik elbírálás alá.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnököl.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Gyöngyösy Lajos, Guttmann József, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, dr. Molnár Imre, Palotay László, dr. Sipos Árpád, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Schöpflin Ágoston, Andriska Károly, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Déry János, Fekete László, Hoványi Géza, Mészáros József, Mihálovics János, dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, Schütz Albert, dr. Friedländer Sámuel, dr. Kurländer Ede, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, Czegléd Sándor, dr. Döri Ferencz, dr. Grósz Albert, Gyalkay Lajos, Hillinger Lipót, dr. Kazay Kálmán, Kunz Gusztáv, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Némethy Károly, Nyiry György, Papp György, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhlender Károly, dr. Vári Szabó Béla, Weiszlovits Adolf, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, Szűts Dezső, Istvánffy István, dr. Gram Károly, Sztarill János, Bordé Ferencz, Dus László, Róth Márton, Busch Dávid, Jáblonszky Emil, Ragány János, Szűts István.

A megnyitás után felállott Beöthy László főispán és mély fájdalommal emlékezett meg Lipót főhercegre elhunytáról s indítványozta, hogy a törvényhatóság részvétét iktassák jegyzőkönyvbe. A törvényhatóság ezen kegyeletes megemlékezését a belügyminiszter útján tolmácsolják az uralkodóház előtt. A főispán indítványát a bizottság tagjai állva hallgatták végig.

Ezután fölolvasták a polgármester havi jelentését, melynek adatait már közöltük. Megemlíti benne a polgármester, hogy Nagyvárad város millenniumi nagy képe elkészült s a leszállítás iránt már intézkedett. Egyelőre a régész egylet muzeumban helyezik el. Részvétellel emlékezik még meg a jelentés Kövér Sándor törvényhatósági tag elhunytáról.

A jelentést tudomásul vették.

Interpellációk.

Serényi Gusztáv kezdte meg az interpellációk sorát. Lakos Lajos adóhivatali ellenőr egy hasznos füzetet irt a házbéradó eltörléséről. Ennek a munkának a megjutalmazását indítványozta egy korábbi beadványában s még mindig nem nyert az indítvány érdemleges elintézt.

Dr. Bulyovszky József azt válaszolta, hogy a tanács már elintézte az ügyet s az ellen esetleg lesz joga felelkezni.

Serényi Gusztáv nem vette tudomásul a választ, mert indítványa a törvényhatósághoz volt címezve s így a tanácsnak a közgyűlés elé kellett volna azt terjeszteni.

Szokoly Tamás két ügyben intéz kérdést

a polgármesterhez; 1. a mezőtelegi olajgyár ügye a Körözs vízének megfertőztetését illetőleg elaludt talán? — 2. a villamos vasutára vonatkozó szerződés fellett terjesztve a miniszterhez s már eltelt a 40 nap, így a határozat végrehajtható.

Dr. Bulyovszky József megnyugtatta a törvényhatóság tagjait, mert a mezőtelegi ügyben tárgyalások folyamatban vannak s a kultur mérnökség javaslatához képest közelebb hivatalosan merítenek vizet a Körözsből. — A villamos vasut ügyében várjuk be a döntést. Budapest a miniszteriumban kedvező értesítést nyert erre vonatkozólag.

Szokoly Tamás a választ tudomásul vette.

Dr. Vári Szabó Béla megdöbbenőnek találja, hogy mily óriási arányban pusztulnak el az 5 éven aluli gyermekek Nagyváradon, leginkább gyomor és bélhurutban. A tej stearinálás által lehetne a veszedelmet eltáritani. Ezt a kérdést tanulmányozás végett adja ki a polgármester a közegészségügyi szakbizottságnak. Az interpellációkra adott válaszokat tudomásul vették.

A járványkórház elhelyezése.

A tanács előterjesztést tesz a járványkórház elhelyezésére vonatkozólag. Ajánlja, hogy a járványkórházat Szent-Anna-utca végén a Rétre építsék.

Hoványi Géza nem fogadja el a javaslatot, mert a szakértők szerint éppen a Rét a legalkalmatlanabb hely. Legjobb volna a mostani járványkórház háta megett a Kommandánsréten. Indítványozza, hogy az ügyet most vegyék le a napirendről.

Dr. Friedländer Samu a tanács javaslatát pártolja, mert a Rétet nagyon is alkalmassá találja a járványkórházra.

Dr. Bulyovszky József a tanács javaslata mellett szólalt fel. Sem az epreskert, sem a Rulikovszky temető melletti terület nem alkalmas, Most ne döntsenek, hanem adják vissza a tanácsnak, hogy tanulmányozza a dolgot.

Dr. Berkovits Ferencz azt óhajtja, hogy a járványkórházat fertőző kórháznak nevezzék. A Rét mélyenfekvő vizenyős hely.

Miskolczy Barna a Rulikovszky temető mellett levő magaslatot a legalkalmasabbnak tartja.

Palotay László 25 éves tapasztalata alapján mondja, hogy a Rét a legrosszabb, posványos hely. A tulságos távolságot nem tartja szükségesnek.

Dr. Vári-Szabó Béla legjobban szeretné közel a vasúthoz, az Epreskertben, de a Rét is elég jó. A járvány kórház desinficiál. Tévedés volt a minisztertől, hogy az áthelyezést kérte és a város oly sietve beugrott. Elfogadja a tanács jelentését.

A többség a Berkovits Ferencz indítványát fogadta el s az ügyben elhalasztották a határozathozatalt.

Molnár Imre köztér megvétele iránti kérényét, mivel a városatyák nem voltak elégséges számban jelen, a jövő havi közgyűlésen tárgyalják.

A kövezési program.

A kövezés tárgyában kiküldött bizottság a csatornázás előtt feleslegesnek tart minden nagyobb munkálatot s leghelyesebb, ha a város csak javításokra szorítkozik. Általános kövezési programot kell készíteni. A már megkezdett munkákat fejezik be ez évben. A Balogh Döme által Nagy-Körös-utca alsó részének kikövezésére vonatkozó indítványát a tanács elfogadhatónak nem tartja.

Balogh Döme Nagy-Körös-utca érdekében szólalt fel s rámutat a főmérnök munkálkodására.

Bertsey György azt kívánja, hogy ezután ne legyenek protekciós utcák, mint pl. az Ujkor. Ecsseteli a kövezésnél előforduló visszásokokat. A városnak sokkal drágább a kövezés, mint a magánembereknek, pedig még rovársra anyagot is hordanak. Az egyes utcák kövezését nyílt árverésen adják ki, minden más szolgálmány nélkül. Felhívja a polgármester figyelmét.

Dr. Bulyovszky József válaszol. A köve-

zésre szerződés van; a kavicsot pedig garmadában veszik át.

Szokoly Tamás azt állítja, hogy csak a javítási munkákra van szerződése a városnak új építésnél szabad keze van a városnak. A kisiparosnak is lehessen vállalkozni.

Balogh Döme legalább a folyókák rendezését kéri Nagy-Körözs utcán.

Balogh indítványát elfogadták s kiadják a tanácsnak.

A temetők ügye.

A városi tanács berjesztette a központi temetőkre vonatkozó szabályrendeletet. Bejelenté, hogy az újvárosi r. kath. plébános dr. **Vácskics** Gyula az ősi temető bezárása ellen szólalt fel egy kérvényben, mert a káptalan újabb területet ad a temető kibővítésére. Ez utóbbira a tanács nem reflektál, mert a terület más törvénhatóság területén van. Az ősi temetőt ez évi december 31-én bezárni javasolja.

Első sorban, nagy érdeklődés mellett dr. **Hoványi** Gyula szólt a kérdéshez.

A temetők rendezésének a kérdése a törvényhatóság zöld asztalára került.

Ezen rendezésnél a törvényhatóságra nézve, mely a város közönségének egyetemét képviseli, véleményem szerint három nézpont irányadó. Először, hogy a *közegészségügyi és közrendészeti követelmények* feltétlenül érvényesüljenek másodsorban hogy a temetők *lehetőleg*, azaz nem sértve a hitfelekezeteknek szerzett, valamint az 1895. XLIII. t.-cz. által biztosított új temetők berendezésére vonatkozó jogát — *központosítottassanak*, harmadsorban hogy az újabb törvényeknek megfelelőleg a város területén eltemetendő egyén eltemetése, bármely hitfelekezet sajátos dogmája, disciplinája által *meg ne hiúsíttassék*.

A város ezen három szempontból egy jottányit sem engedhet, ha azon igényeknek meg akar felelni, melyek vele szemben modern közigazgatási színvonalról méltán támaszthatók.

De viszont, ha ezen határokon túl, ha a város terjeszkedni akar, már idegen jogterületbe lép. Ezt pedig a városnak tennie nem csak nem szabad, de nem is célszerű.

Nem szabad tullepni a hármasszempont által vont körön, mert az elismert hitfelekezetek eltérő dogmája, disciplinája szerint különböző mérvben, de mindig a hitfelekezetek vallásos érzelmét sértené.

Pedig mindnyájunk tudomása szerint alig van érzelm, a hazafiai érzelmen, ikertestvérén kívül, mely érzékenység tekintetében gyöngédebb, finomabb volna, mint a vallási érzelm és ha meggondoljuk, hogy a vallási érzelm érintése által okvetlenül vibrálásba hozott meggyőződés, a vallásos meggyőződésnél alig találunk szilárdabbat és kitartóbbat, akkor nem lesz nehéz elképzelni azon bajokat, melyeket okvetlenül eredményeznek.

Például legyen szabad emlékkükbe idéznem a sepoy lázadást Indiában. Midőn 1857-ben az angol kormány által kiosztott töltényekről, azon tévhit kezdett terjedni, hogy a töltény tehén és obszjo zsiradékkal ragasztatott össze. Egy mohamedán és hindukatona se akarta kezébe venni.

Tudjuk, hogy a hindunak a tehén szent állat, a mohamedánnak a sertés pedig tisztán állat.

Minek eredménye lőn azon lázadás, mely egész India birtokát kétségessé tette Angliára nézve.

A történelem arra tanít meg minket, hogy a legkiválóbb állam férfiak nem szívesen vállalkoznak a vallást érintő kérdések bolygatásával,

A Tek. Tanács hozzá fogott a kérdéshez de sajnos tapasztaltam, hogy javaslatában nem szorított azon hármasszempontra,

mely természetes sferája, hanem egy oly alap gondolatot fektett le abba, mely gondolat a temető rendezésénél vitiosus.

A jogügyi bizottság elé került javaslat alap gondolatát ekként formulázhatom. Az elhalt egyének tekintet nélkül vallási hovatartozandóságukra halálozások bekövetkezése szerint sorrendben eltemetendők. Az eredeti javaslat Proccustes temetőjébe akarta fektetni az elismert vallás felekezetek dogmáját és disciplináját. Ember és ember között semmi különbséget nem ismert el. De bocsánat, hogy el ne felejtsem egy különbséget, de csak egyet elismert a jogügyi bizottság elé terjesztett javaslat is, t. i. hogy gazdag s szegény volt az illető. Mert a gazdagnak megengedte, hogy bizonyos díj lefizetése mellett felekezeti temető helyen nyugodhatik. A vagyonos kath. feketik kath. temetőben. De a szegény zsidó már össze kerül vala a szegény katolikussal.

Az eredeti javaslat szerint a szegénynek a hatóság más feleletet nem adhatott: *fizess!* akkor vallásos érzelmed tisztelve lesz.

Nyilván való tehát, hogy az eredeti javaslat alap gondolatban volt hibás és innen származott következetlensége.

Ezért kellett a javaslat alap gondolatát egy helyessel fölcserélni.

Hogy az új alap gondolat helyes voltáról biztosságot szerezzünk csak arra kellett vigyáznunk, hogy ne cosmopolita shibboleth uton induljunk, hanem a magyar liberalizmus és vallásosság szellemében, az évezredes valódi szabadelvűség és vallásosság hazai talajából volt plántát ültessünk el.

Hazánk fennállása óta a szabadság és vallásosság hazája volt. Minden államot csak azon erők tarthattak fenn, melyek létrehoztak. Ezen vezérgondolatok mellett könnyű volt az alap gondolatot formulázni. Minden elismert hitfelekezetnek joga van arra, hogy vallásának minden dogmája és disceplinája, tehát az ellenvetésre vonatkozó is akadálytalanul érvényesüljenek:

Ennélfogva indítványoztuk, hogy annyi temető terület hasítottassék ki, a hány elismert felekezet van Nagyvaradon, Javaslathoztuk továbbá, hogy minden hitfelekezet tagja hitfelekezeti temető részében temetessék el, ha csak maga másképp nem rendelkezik. Ezen második indítványunk azonban, sajnos, kisebbségben maradt. — Ennélfogva a bizottságtól kérem ezen sérelmek orvoslását, mert ha ezen hozott §. változatlanul megmarad, akkor megtörténhetik, hogy egy kath. plébános, kinek nincsenek hozzátartozói és végrendelet létezése nélkül hirtelen elhal, a köztemetőbe fog temetetni. Ez pedig sértené a 2000 éves katolicizmus dogmáját, disceplináját. Mert a kath. anyaszentegyház hite és tanítása szerint a temető szentelt föld, melyben a kereszt, a katolicizmus fenséges zászlója alatt nyugodnak a hívők az örök feltámadás reményében, ezen szentelt földhöz a kath. embernek kiváltsága vagyon.

Ugy-e bár ezen dogmáknak és ebből folyó disciplinák sértése nem közérdek?

Sőt a §. változatlan fentartása komoly összeütközésekre is szolgáltathat alkalmat. Mert a kiszámíthatatlan tényező, a nagy véletlen, a hithű keresztény család kedves halottját, olyan szomszédságba helyeztetni, hogy vallásos imájuk és térdelésük a guny czéltáblájul szolgálhat.

De ne fessünk képet Rembrandt színekkel. Reméljük, hogy mind e bajok kimaradnak. Kérem, minő közérdek kívánja azt, hogy az elismert felekezetek jogait, ne respektálják?

Sőt ellenkezőleg a jól felfogott közérdek

azt parancsolja, hogy tartsák tiszteletben a vallást. Fényes példát szolgáltat-e tekintetben: az 1895. XLIII. t.-cz., izraeliták vallásáról intézkedik és az 1868. LIII. t.-cz. 22. §-át, mely a keresztény felekezetek viszonyosságáról intézkedvén, kimondja, hogy a keresztény felekezetek tagjai községi temetőkben vegyesen és akatálytalanul temethetők, ezen viszonyosságot nem terjeszti ki az izraelitákra, tiszteletben tartja az izraelita vallás exeklusiv temetőjét. De nemcsak az országos törvény ad nekünk példát, hanem annak a tudata is, hogy a vallás minő szolgáltatokat tesz az államnak. A vallás olyan mint az égnek harmatja, melynek nesztelen és folytonos hatása az emberi élet és szenvedés oly mezőin nyilvánul, melyhez *állami segély soha sem férközhet*. Bármint vélekedjék is némely szabad gondolkozó, a vallás az emberiség alap erői közzé tartozik.

Varázstölgy a vallás lombozattal és virággal, mely levegőből, vízből, földből; gondolatból, beszédből, cselekedetből táplálékot kér. E varázstölgy a virágzó és hanyatló nemzedékek sohaját és örömrivalgását fölszítja. Ha vihar zug, ágainak ael harfajiban évszázadok hangjai újból hallatszanak. Lombozata zápor és nap égető heve ellen véd. *Letelepedtünk aljában*, élvezzük hűsét és védelmét. Ne háborgassanak minket

Ajánlom módosítványaim elfogadását.

A szép beszédet megtapsolták s igen sokan melegen üdvözölték a tudós szónokot.

Utánna **Balogh** Döme szólt fel s a gör. keletiek sérelmét fejtegette. Indítványozta, hogy a gör. keletieknek a temetői ünnepek jogát biztosítsák.

Beczky Lajos a sirok gondozását tuldrágának találja. Az egész szabályrendeletet adják ki a szépeszeti és közlekedési szakbizottságnak.

Komlóssy József a 2. §. kihagyását ellenzi, mert az kiegészíti a 11. §-t. Ez utóbbit is változtatlanul meghagyná.

Serényi Gusztáv beszélt elég élesen. Helyteleníti, hogy a felekezetek temetőit azok meghallgatása nélkül bezárták. Amely hatóság a vallást nem respektálja, nem áll hivatása magaslátán. Osszák ki a temetőket lélek számarányában. Aki 10 frt adónál kevesebbet fizet, a temetőben nem fizet semmit. Az ősi temetőt nem zárják be.

Dr. **Friedländer** Samu teljesen osztotta dr. **Hoványi** Gyula véleményét.

Szokoly Tamás Katonavároson óhajt egy közös temetőt.

Hoványi Géza a 11. §. 2. bekezdését a dr. **Hoványi** Gyula véleményéhez képest szövegezte s ennek értelmében a közös temetőbe csak azok lesznek temetve, akik ezt kívánják, vagy felekezetük meg nem állapítható.

Andriska Károly az ősi temető bezárása ellen szólt.

Szavazásra kerülvén a sor, az eredmény a következő:

a 2. §-t meghagyják;

a 11. §-t a **Hoványi** Géza módosításával állapították meg;

Beczky Indítványát mellőzték;

Serényi Gusztávnak a 10 frtos adóösszeget érintő indítványát;

az ősi-i temetőt nem zárják be.

Az idő előrehaladván, a még hátralevő ügyeket ma, szombaton délután tárgyalják.

Úrnapja.

A kath. egyház legfényesebb ünnepének pompás idő kedvezett. A püspöki székesegyház zsufolásig megtelt hívőkkel s az udvaron és utcán hullámozott a polgárok óriási tömege. Szent-mise után ájtatos lélekkel hallgatták **Radnai** kanonok szép prédikációját. Hatalmas kép

volt a teljesen kifejlődött prozesszió. A fehér-ruhás leánykák kedves csoportja, az ifjúság tömege és kifogástalan rendje, a diszbe öltözött papság és a snájdig katonaság képezte a keretet. A lassan huzódó prozesszió közepén a bibornok-püspök lépdelt a legméltóságosabb Oltári szentséggel, a diszórság és 12 tekintélyes polgár között. A prozesszió a nagy meleg daczára a legszebb rendben folyt le s a nehéz funkció után sem látszott fáradtság a bibornokon.

Déli 1 órakor ő Eminentiaja diszebédet adott, melyen jelen voltak a következő vendégek:

Ő Eminentiaja jobbján ültek: Beöthy László főispán, Virányi Géza ezredes, Zajnay János prépost-kanonok, Skipsia József tüzérezredes, Sal Ferencz kir. tanácsos, Széchenyi Jenő apát-kanonok, Des Echerolles Kruspér Sándor, Sipos Orbán kir. tan., Csák Ferencz alezredes, Palotay László apát-kanonok.

Ő Eminentiaja balján ültek: Vinkler József cz. püspök, Szunyogh Péter alispán, Des Echerolles Kruspér Károly, Bozóky Alajos kir. tan. Wagner Vilmos alezredes, Schöpflin Ágoston kir. tan. posta s távirda igazgató, Laurán Ágoston, apát-kanonok, Papp Miklós kir. tan., Radnai Farkas prépost-kanonok.

Továbbá: Dr. Bulyovszky József polgármester, Bunyitay Vincze apát-kanonok, Schlauch Nándor uradalmi kormányzó, Kahler János huszár őrnagy, Jankovics József tüzér őrnagy, Nyes Mózes kanonok, Kotunovics Sándor főgymn. igazgató, Nogely István tb. kanonok, dr. Korda Kálmán, Géczy Lajos urad. főtitest, Humicza János kapitány, dr. Hoványi Gyula jogak. tanár, autonomiai képviselő, dr. Schweiger Ede, Bazel Aurél főhadnagy, Smázsenka Ernő, Dus László, Krüger Vilmos főrealisk. igazgató, Belezny Antal, Heys Károly hadnagy, Stark Gyula, Andriská Károly, Sziládky Ernő, Sável József, Nozáky Rudolf, Hoffmann Henrik, Karger Sándor, Muntyán János, Rozsly Géza, Czigelt József s az udvari papság.

A pompás ebéd a következő fogásokból állott:

- Tavaszi leves.
Libamáj pástétom.
Borju frieandau.
Csirke a la Imperatric.
Rucza sült salátával.
Lengyel Kók, Tokaji chadeanval.
Fagylalt.
Gyümölcs, Sajt.
Fekete kávé.
- Italok:
Vörös bor.
Asztali bor.
1884-iki bakator
Francia-pezső.
Olasz Marsalla.
Benediktiner.

Az ebéd alatt a 31-ik gyalogezred zene-kara játszott megszokott finomsággal a következő műsor számot:

1. Meyerbeer: Koronázási induló »Próféta« cz. operájából.
2. Ziehrer: Faschingskinder. Keringő.
3. Suppé: Nyitány »Költő és Paraszt« cz. dal-művéből.
4. Verdi: Ária és Czigány-kar »Troubadour« cz. operájából.
5. Dubez. Salamandor. Polka-française.
6. Müller: Magyar dalok.
7. Fiala: Hedvig-keringő.
8. Wagner: Zarándok-kar »Tannhäuser« cz. operájából.
9. Pavlis: Fliegende Blätter. Egyveleg.
10. Gleisner: Die fische Wienerin. Galopp.

Az asztal remekül volt díszítve virágokkal; általános feltűnést keltett 2 hatalmas Nymphea Thermalis (lotusvirág) csokor, melyből a vendégek legnagyobb része egy-két szép példányt magával vitt.

A háború.

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Puigcerver pénzügyminiszter ma tanácskozott a kamara kisebbségi pártjainak vezéreivel. A konservatívek elhatározták, hogy a költségvetés elfogadása céljából támogatni fogják a kormányt. A republikánusok is felajánlották támogatásukat, ha a kormány kötelezi magát, hogy a cortezt nem napolja el. A karlisták a földadó 20%-os pótlékának megszüntetését követelték. Romero Robledo ugyanezt követelte, továbbá a járadék-adó behozatalát, amit a kabinet nézete szerint legalkalmasabb időben léptethetné életbe, végül azt kívánta, hogy a küladósság szelvényeit július 1-től pesetákban váltsák be.

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A mai minisztertanács majdnem kizárólag a Filippi-szigeteken uralkodó katonai helyzet tanulmányozásával foglalkozott.

Correa tábornok hadügyminiszter kijelentette, hogy Augusti főkapitány helyzete nem oly kétségbeejtő, mint hiszik.

Sagasta megjegyzé, hogy Manilának elegendő élelmiszere van, hogy a segélycsapatokat megvárhassa.

A minisztertanács a Filippi-szigetekre vonatkozólag igen fontos határozatokhozott, amelyeket azonban a legszigorubb titokban tartanak.

A tengerészeti miniszter igen tágkörű meghatalmazást kapott, hogy Cadixban a Filippi-szigeteket illetőleg minden szükséges intézkedést megtehessek. A pénzügyminisztert felhatalmazták, hogy a kamara kisebbségi pártjainak vezéreivel a költségvetés haladéktalan elfogadása céljából összekötetésbe lépjen.

Sagasta kijelentette, hogy a kormány nem szándékozott béketárgyalásokat indítani és nincs is tudomása arról, hogy valamely hatalom hajlandó lenne ezt megtenni. A kormány nem kapott hivatalos táviratot arról, hogy Santiago de Cubát újra bombázták volna. A minisztertanács elhatározta, hogy Daban madridi fő kormányzó lemondását elfogadja és Chinchilla volt hadügyminisztert nevezi ki helyébe. A minisztertanács után Correa hadügyminiszter a királyi palotába ment és egy óránál tovább értekezett a regenskirálynéval.

A tengerészeti miniszter ma este Cadixba utazott. Valamennyi miniszter kísérette a pályaudvarra. Távolléte alatt a hadügyminiszter fogja helyettesíteni. A tengerészeti miniszter 3 vagy 4 napig marad Cadixban.

Az egész tartalék hajóraj, amely 15 hajóból, köztük a »Pelayo«, »Carlos V.« »Alfonso XIII.« és »Vittoria« pánczélos hajókból, továbbá 3 torpedó-vadászóból, a »Padria« és »Rapido« czirkáló hajóból, valamint a Compana Transatlantikának hadihajóképpen felszerelt több gőzhajójából áll, legközelebb elindul Cadixból. Rendeltetését nem fogják közzé tenni és az illető parancsokat egyenesen a tengerészeti miniszter fogja megadni Camara tengernagynak. A hajóraj, midőn Cadixtól már nagy távolságra lesz, meg fog oszolni.

Budapest, június 10. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: A Santiago

előtt levő amerikai hajóraj azt jelenti, hogy az eltávozott kábelek végeit fölszedték. Sampson tengernagy így nemsokára egyenes táviró-összeköttetést hozhat létre Washingtonnal.

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: Hir szerint kedden a caimanerai támadásnál, amely helyet az amerikaiak hadműveleti bázisul választottak ki, a fölkelők is közreműködtek. Santiago de Cubában állítólag éhínség van, minthogy minden élelmiszert a spanyol hadsereg és haditengerészet számára foglaltak le.

A spanyolok békét óhajtanak.

Budapest, jun. 18. (Saját tud. táv.) A spanyol kormány teljesen lesújtva a nagyhatalmak intervenciójával békét akar.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 12. Kerékpárverseny a Rhédey-kertben.
Június 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.
Június 15. Katholikus Kör junialisa a Püspök fürdőben.
Június 16. Belényes-vaskohi vasut közgyűlése a megyeház kistermében d. u. 6 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Aranyimés püspök.** Palásthy Pál esztergomi fölszentelt püspök június 10-én ülte meg pappá szentelésének félszázados jubileumát. Aranyimésjét Paláston tartotta az általa építtetett templomban. Palásthy Pál szareptai fölsz. püspök, a bibornok hercegprimásnak, mint esztergomi érseknek a püspökiekben segítője, született 1825. márczius 29-én, Magyar-Izsépen, Zemplénmegyében. Mint kassai növendékpap a pesti egyetemen tanult teológiát. Doktori babért a bécsi Augustineumban nyert. Sátorajja-Ujhely mint segédlelkészt, a kassai papnevelő intézet mint lelkiatyát látta áldásos működésben. 1855. február 22-én kapott kinevezést teológiai tanárrá a pesti egyetemen. 1061—2-ben volt dékán, 1864—7-ig szerkesztette a »Relegio«-t, 1871-ben esztergomi kanonok, 1878-ban cz. apát, 1881. ősesperes lett, 1886-ban püspökké szenteltetett fel.

* **Bankett az új kir. tanácsos tiszteletere.** Papp Miklós kir. tanácsos pénzügyigazgató tiszteletere a »Félix«-fürdőben ma esti 8 órára rendezett banketre a vásártérről esti 6 óra 32 perczkor külön vonat indul. A visszatérésnél a külön vonat éjfél után 1 óra 32 perczkor indul. Kívánatos, hogy menettérti jegyek váltassanak.

* **A román tanszék új tanára.** A budapesti egyetem román irodalmi tanszékére mint legjobb forrásból értesülünk Ciocán János naszodi képviselő fog legrövidebb idő alatt kinevezeteni az elhalt Román Sándor utódául. A kinevezés széles körökben lesz hivatva feltűnést kelteni, mert oly egyének mellőzésével történik mint Moldován Cergely, Mexy György, akik a román irodalom és nyelvészet terén régóta érdemes munkásságot fejtenek ki, holott a kormányparti Ciocán e téren szerzett érdemeit senki sem ismeri, sem irodalmi működésre nem hivatkozhatik. Egyszerű kötelességiszolgálat jutalmazásáról van tehát szó, a mi-ben a Bánffy kormány, úgy látszik, minden eddigi elődeit felül akarja mulni, természetesen

nagy kárára a közügynek, melytől ily módon sikerülni fog minden ambiciozusabb erőt elvonni.

* **Jótekonyság.** Abból az alkalomból, hogy Biharmegye leggazdagabb nagybirtokosa, Königswarter Hermann báró, a bécsi nagy derby díjat megnyerte, Bécsben két egyetnek 1000—1000 forintot, az ottani szegények között leendő szétosztásra ugyancsak 1000 forintot adományozott. Ugy értesülünk, hogy a jótekonny főur derby-sikeréről hálával fognak megemlékezni Kis-Szántó, Nagy-Szántó és Kereki szegényei is, mert a mai napon 1000 forintot oszt ki közöttük földesuruk, a bőkezű báró. Kétségen kívül banális dolog lenne dicsérgetni az ilyen tettet, a mely magamagát dicséri legjobban.

* **Vizsgálatok a vidéken.** E hó 7-én volt a vizsgálat Tóttelen és Kővágón. *Szuchanek Antal* csatári plébános elnökölt mindkét helyen. A tótteleni tanító mint mindig, úgy most is, nagyon szép eredménnyel örvendeztette meg a jelenlevő szülőket. Elnöklő plébános nem is mulasztotta el, hogy elismerő szavakban meg ne emlékezzék a derék tanító, *Grunner Győző* érdemeiről. Kővágón szintén sikerült a vizsgálat.

* **A Kugler család gyásza.** Két hét alatt a második gyászeset érte e köztisztelőben álló, s nagy kiterjedésű Kugler családot. Kugler Albert tekintélyes kereskedő, a városi törvényhatósági bizottsági tagja Pünkösdkor vesztette el édes anyját, Urnapján pedig apósa halt meg. Gyurkovits Ágoston régi váradi polgár, kinek jóhírű vaskereskedése volt, az utóbbi években azonban eladta üzletét és vejénél vonta meg magát. Erős szerveztű ember volt, — félév előtt érte az agyszélhűdés s mostanáig küzdött szívós természete a kórral. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Gyurkovics Ágostonné szül. Philip Teréz úgy maga mint veje Kugler Albert és gyermekei Albert, Mariska, Róza, József és számos rokon nevében is a legmélyebb fájdalommal tudatja hön szeretett férj, illetve após és nagyapának Gyurkovics Ágoston-nak folyó hó 9-én reggel 4 órakor, életének 82-ik boldogságuk 55-ik évében a haldokló szentségnek áhítatos felvétele után végelgyengülésben történt gyászos kimúltát. A boldogult földi maradványai a rom kath. egyház szertartása szerint f. hó 10-én d. u. 4 órakor fognak Kossuth Lajos-utca Kugler házból a nagyváradi központi temetőbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő sz. mise áldozat f. évi június 18-án d. e. 9 órakor az újárósi parochiális templomban fog a mindenek urának bemutatni. Mely végtisztességét az elhunyt rokonai, barátai s minden emberbarát tisztelttel meghívottnak. Nagyvárad, 1898 június hó 9-én. Béke hamvaira!

Temetése tegnap délután volt igen nagy. számu résztvevő közönség jelenlétében.

A koporsót számos koszoru borította:

Szeretett nászomnak — Kugler József, Gyurkovits bácsinak szeretett jelül — Feri. Szeretett jelül — Fábry család. Tisztelt jelül — Buder József és neje

A temetést dr. Vucskics Gyula végezte segédlettel. A halottat az új központi temetőbe vitték, melynek immár ő a második lakója. Nyugodjék békében.

A diszes temetést Germán Károly intézete rendezte.

* **Kitűnő második alapvizsgálatok.** A helybeli jogakadémián tegnap kezdődtek meg az alapvizsgálatok, még pedig fényes eredménnyel, a mennyiben az első három vizsgázó: Krüger Aladár, Szolnok Jenő és Weisz Ignác a második alapvizsgálatot egyhangulag kitűntetéssel tették le. Az első alapvizsgálatok ma kezdődnek.

* **Temetés.** Őszinte, igaz részvét mellett helyezték örök nyugalomra az oly korán elhunyt

özv. Sándor Alajosné hült tetemeit. A temetésen ott voltak a v. velencei r. kath. hitközség tagjai, a községi iskolák tanítói, a premontréi kanonok rend számos tagja és nagyszámu előkelő közönség. A gyászszertartást Geriely Lajos plébános végezte segédlettel. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszoruk, melyeknek szallagjain a következő feliratok voltak: Nem sokára követlek — Vigasztalhatlan atyád. Testvéri csókomat vidd korán megásott sírodba. Utoljára üdvözlő néned Erzsike. A legjobb testvér és sógornőnek — Farkas József és családja. Utolsó üdvözlőt — Istvánffy család. Üdvözlőt — özv. dr. Rednik Józsefné. Utolsó üdvözlőt — Kruzslyt Pál. — A diszes temetést Germán Károly «Kegyelet» temetkezési intézete rendezte. — A családi gyászjelentés a következő:

Szmetka György mint édes atya az árván maradt Sándor Mariska és Sándor Lujzika nevében is, továbbá Szmetka László Ödön és Szmetka Erzsébet férj. Farkas Józsefné férjével és gyermekeivel mint testvérek, özv. Sándor Szeverné mint anyós és az ő gyermekei, valamint a többi közeli és távoli rokonok, bánatos szívvel tudatják, hogy a gyöngéd jó leány, a gondos jó anya, a szerető kedves testvér és rokon: özv. Sándor Alajosné, szül. Szmetka Mária élete 25-ik, gyászos szenvedése első évének folyása alatt hosszú szenvedés és a halotti szentségeknél ismételt felvétele után f. hó 8-án este jobb létre szenderült. Fatal élettereje hosszú harcot vívott a férje ápolásában ráragadt gyilkos kórral s mikor végre győzedelmeskedett a halál, a megboldogultat az önfeláldozó szeretet mártírjává avatta. Kedves halottunk földi maradványait folyó hó 10-én, d. e. 10 órakor szenteltjük be a kolozsvári utcza 3. sz. gyászházban és a velencei plébánia templomban bemutatandó engesztelő szent mise áldozat megtartása után kísérik ki a velencei a rom. kath. temetőben levő családi sírkertbe. A sír örök békéje adjon nyhét sok szenvedéseid után és az emlékezet szelleme lebegjen drága hamvaid felett!

* **A nèvjegyzékből törölt főrend.** A hivatalos lapnak a tegnapi száma közli, hogy gr. Kornis Károly volt szerepi nagybirtokos főrendiházi tag nevét, — azon bejelentés alapján, hogy birtokát eladta s így a censurában változás állott be. — a főrendi házi tagok névsorából törülték, azonban oly fenntartással, hogy a jelenleg ülésező országgyűlés II-ik ülészakának berekesztéséig összes jogait gyakorolhatja.

* **Margitay Dezső meghalt.** Irodalmunknak ismét gyásza van, egy közkedveltségnek és nagy keresettségnek örvendett érdemes munkását, Margitay Dezsőt temették el tegnap Budapesten. Az az impozáns gyászoló gyülekezet, a tenger sok koszoru, a mely tegnap délután a Kerepesi-úti halottas házból kiinduló gyászmenetet oly fényessé és ünnepélyessé tette. Szász Károly beszéde és még inkább Bartók Lajos bucsuzatolója, a melyet a Petőfi-társaság nevében mondott el az elhunyt tag koporsója fölött, eléggé kifejezésre juttatták azt, hogy az elhunytban mit vesztett az irodalom. Margitay Dezső, a ki e hó 7-én halt meg 59 éves korában Budapesten, jeles családból származott. Atyja táblabíró volt, Kossuth Lajos és Kazinczy Gábor barátja, anyja Illésházi Illés Mária, nemes lelkű magyar asszony. Margitay Dezső jogtudományi munkálatokat írt, továbbá regényt, elbeszélést és népsziművet. Igen termékeny szépirodó volt, a hatvanas évek modorában dolgozott, régi és tudományos szabályok szerint. Erzékeny, fogékony, gyöngéd ember volt: ez tükröződik a munkáiból, a melyek, ha nem is tettek nagy hatást, rokonszenvenessé tették iró-jukat. Mintegy harmincz kötetre való elbeszélést írt össze, szerteszórva különböző lapokban: kötetes kiadásban ezek nem jelentek meg. Könyves kiadásban megjelentek: Kalandor, Föltámadás után, Sszi verőfény, Megölt lelkék s A hivatal című regényei, továbbá Végzet, A róka koma című rajza. A hetvenes években föllevenítette a népies irányu elbeszéléseket. Népsziművei közül előadták a Népszínházban: Cserebogár, A jó Isten, Az asszony nem számít, Cine mintye és Az ezres bankó című darabokat. Valamennyi, bár ügyes kéz munkája és sokféle változatosságot mutatott, csak rövid

életet ért a színpadon. Margitay jogtudományi dolgozatai nagyrészt a Jogtudományi Közönyben jelentek meg. Igazságszolgáltatás a népképviselőben című nagyobb munkáját, hírszerint, kiadja az Akadémia. Politikai broszúrát is írt egyet 1897-ben. Néhány szó helyzetünkről címmel. Az irodalom egy lelkes hívőjét és kedves, munkás, szorgalmas barátját vesztette benne. Az elhunytat feleségén, szül. Bogár Ilonán és két fián kívül testvére, Margitay Tihamér festőművész, Margitay János miniszteri tanácsos és Margitay Zoltán hírlapíró gyászolják.

* **Szerencsétlen esés.** Tótteleni levelezőnk írja a következőket: E hó 7-én délután Dudás Józsefnek András nevű 10 éves fia a sövény melletti cseresznye fára mászott csemegézni. Megesuszott azonban és lebukott a fáról; oly szerencsétlenül, hogy a sövény karó czombját átütötte. Sokáig kinlódott a szerencsétlenül járt gyermek, így a karóban. Ugy szabadult aztán ki, hogy a felette függő galyba kapaszkodott s a karóból kihuzta magát. Aztán a sövényről lemászva maga erejétől ment a kuthoz czombját mosogatni; ott aztan a vérvesztéstől összeesett. Mint értesülünk, a fiu a vérvesztés folytán súlyos betegen, élethalál között fekszik.

* **Köszönet-nyilvánítás.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Csapek Károly esperes-plébánosnak, a ki Foklő községben saját költségén 8000 frttal a rom. kath. kisdudóvoda számára épületet emelt, köszönetét nyilvánította.

* **Az ügyészség legújabb vendégei.** A kir. ügyészség fogházának tegnaptól kezdve két új vendége van: Küttel Károly és Barth Dezső joghallgatók, akik párviadal vétség miatt 5, illetve 8 napig terjedő államfogház büntetésüket tegnaptól kezdődőleg töltik le.

* **Leány-rablás.** Fejérmegyében történt az alábbi eset, ami mostanában már igen ritkán történik meg. A leány rablásról van szó ami e hét elején történt a esoori országúton. Rafael Imre székesfehérvári cigánytörzsfőnök hét tagból álló családjával haza fele tartott váraplatójáról. A nyílt országúton szembe jött velük egy másik kocsi, melyben két cigány ült. Kovács József és Lakatos István, akik megtámadják a Rafaelék szerkerét. Az apa mindjárt tisztába jött azzal, hogy mi a támadók szándéka, mert azok csakhamar leemelték a szekérről a 14 éves Maresa nevű leányt és elvitték. A jóra való apa azonban nem ijedt meg, hanem mindjárt beleegyezését adta a dologhoz, azonban a leányrablók ezzel nem elégedtek meg, mert még hozományt is akartak vinni s a vajdától minden tiltakozása dacára elvittek egy párnát és 20 frt készpénzt. A vajdának ez nagyon fájt másnap feljelentette a rablókat a csendőrségnek, akik a nyomozást megis indították, azonban ez ideig még eredménvre nem vezetett.

A budapesti 16-os huszárok ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

E hó 8-án ünnepelte meg a budapesti 16-os huszárezred 100 éves fennállásának jubileumát.

Az 1798-ban megalkult huszárezredet 1811-ben Kecskemétre helyezték át s azóta tősgyökeres magyar fiukból regrutálják a legénységet (Bihar, Hajdu és Békésmegye ifjából), mely a legkülönbözőbb földiek gyűjteménye volt.

1873-ban a sok dicső küzdelemben részt vett ezred a 16-os huszár nevet vevé fel s egyuttal Debreczenbe lett áthelyezve, hol 10 évig állomásozott, ezután Csernovitzba, onnan Galicziába tétetett át, mig 1893. Budapestre került. Mostani tulajdonosa gróf Uxküll-Gyllenband lovassági tábornok, ezredese Boldogfalvi Bart Károly, ki mintaképe az éremteljes derék katonának s valóságos atyai gondviselője a reá bizott legénységnek.

Gyönyörű verőfényes idő kedvezett a szép ünnepélynek, mely 9 órakor kezdődött meg nagy tábori misével, Ványa prépost, katonai plébános és 3 segédlelkésze által szolgáltatva. Festői látvány volt a kaszárnya udvarán felállított, teljes díszben, cserfalombos csákóban lovon ülő huszárság, szemben velük fehér ornatúsbán, pásztorbottal kezében a tisztes főpap — jobbról-balról elegáns hölgyek és csillogó egyeuruhák sokasága. Jelen voltak: Lobkovitz herceg, báró Fejérváry, gróf Attems tábornok, Klombucsár és gróf Paar lov. felügyelők, Léderer báró és Halasy tábornokok, Rohonczy és Paarmann altábornokok stb. és valamennyi katonai előkelősége Budapestnek, kik áhitattal hallgatták a katonai zene szebbnél-szebb tempói énekeit. A prépost magyar és német beszédei után Bartt ezredes magyar szónoklatot intézett ezredéhez, rövid szavakkal elmondva annak történetét s vitézségre, Isten, király és haza iránti hűségre, szeretetre buzdítva a legénységet.

Ezzel véget ért a délelőtti ünnepély s a huszárok elvonultak a délutáni lövészre készülődni, mely 1 órakor kezdődött a rákosi gyakorlóterén. Mondhatni gyönyörűen sikerült, a legcsekélyebb baleset sem történt, dacára az óriási akadályugrásoknak — s bebizonyult újra, mily jó lovasokban s paripákban bővelkedik az ezred.

Rengeteg számú, igen előkelő közönség gyönyörködött a szép productiókban. A verseny első száma tisztai szolgálati lovak steeple-chase-e volt, melyet Miklós kapitány Pro Patriá-ja nyert meg; 2. lett Pust főhadnagy Kandillá-ja, 3. Maxon hdgy. Olyszérü-je. Következett az altisztek vadászversenye, Miklós Aladár master után. Első lett Lelesz őrmester, 2. Nagy, 3. Tarányi őrmesterek.

Harmadik verseny a jubileumi steeplechase volt. Az első díjat (a budapesti lovaregylet remek ezüst kaucsját) báró Korb-Weidenheim fhgy. nyerte meg, 2. Manasteriotti hggy. Rose-Marie-ja 3. báró Durneisz hggy. Rochester-je.

Negyedszeri: közlegények vadászversenye Pust fhgy. master után. Elsőnek érkezett Kátóna János, 2. Kontor Imre, 3. Demeter Béla. Következett a rákosi steeple-chase a tisztek saját lovai számára. Első lett Pust fhgy. Csapodár-ja, 2. Almásy fhgy. Mikó-ja (díj az ezred hölgyei által adott ezüst pokál) 3. Mayer Béla kapitány Gavallér-ja.

6. szám volt szolgálati lovak vadászversenye. Az első díjat Lobkovitz herceg diszkardját, Csáky Pallavicini őrgrof hadnagy nyerte meg, a 2. Almásy fhgy., 3. Pokorny hadnagy.

Utolsó volt az ezredbeli önkéntesek vadászversenye: 1. gróf Apponyi Antal, 2. Bánlaky András lettek.

Lelkes éljenzések közepette osztották szét a szebbnél-szebb díjakat a szerencsés nyerteseknek, remek művi pokálokat, értékes szelenczék, dohány és likőri készleteket, arany, ezüst gombos lovaglópálczákat stb.

A szűnni nem akaró rekkenő forróságban oszlott el a közönség, míg a tisztikar a »Hungária« fogadóba hajtattott, hol 8 órakor fényes disztrakoma gyűjté egybe a Budapesten időző katonai kitűnőségeket. Késő éjszakáig tartott a »magnum áldomás« s számtalan lendületes felköszöntő hangzott el a derék huszárok dicséretére.

A kaszárnya udvarán pedig gulyásos bográcok és csapra ütött hordók között vígan mulatnak az alföldi huszárgyerekek s a legmélyebb meggyőződés hangján éneklük:

Nincsen párja 16-os huszárnak!

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok.

A községi elemi leányiskolák I. osztályai-ban az évzáró vizsgálatok idejét a következőleg állapítom meg: 1. Az újvárosi (5r utcai) iskolában 1898. évi június 20 reggeli 8 órakor. 2. az olasz leányiskolában június 21. reggeli 9 órakor. 3. A váraljai iskolában június 22. reggeli 9 órakor. Miről a kiküldött bizottsági tagokat, csoportigazgatókat és osztálytanítókat

továbbá a szülőket és a tanügyiránt érdeklődő t. közönséget tudomás és mihez tartás végett ezennel értesitem. A vizsgálaton *Heringh* Sándor elnököl.

Értesítés. Nagyváradváros II-ik (második) fiuosztályai-ban az évzáró vizsgálatot a következő napokon és sorrendben fognak megtartatni; június 23-án Csütörtök d. e. 1/2 9 órától a váraljai, június 23-ikán d. u. 3 órától az újvárosi, 24-én péntek d. e. 1/2 9 órától az olaszii iskolánál. A vizsgálatokra a szülők és tanügy barátokat tisztelettel meghívja Dr. *Vucskics* Gyula, kiküldött vizsgáló bizottsági elnök.

Tornavizsga. Nagyváradvárosi községi polgári és elemi fiuosztályainak évzáró *tornavizsgálata* a »Sportter-en f. hó 17-én — péntek — d. u. 1/2 3 órakor — az elemi iskolai osztályokkal kezdve — fog megtartatni. Mely vizsgálatra az érdeklődőket tisztelettel meghívja *Hoványi* Géza vizs. bizott. elnök.

Értesítés. Nagyváradváros községi I-ső (első) fiuosztályainak évzáró vizsgálatai az alább felsorolt napokon és időben fognak megtartatni, u. m: június 20-án hétfőn e. e. 8 órától a váraljai, június 21-én kedden d. e. 8 órától az olaszii, június 22-én, szerdán az újvárosi I. B. osztály, június 22-én szerdán d. u. 3 órától az újvárosi I. A. osztály, mely vizsgálatokra a szülők és tanügybarátok ezennel meghivatnak. *Materny* Imre kiküldött vizsgáló bizottsági elnök.

Évzáró vizsgálatok a nagyvárad kir. r. kath. tanítóképzőben. Az I. évfolyam 1898. június 16-án, II. évfolyam 1898. június 17-én, III. évfolyam 1898. június 18-án tesz vizsgálatot. Magán-osztály vizsgálatok 1898. június 24-én lesz megtartva.

SZÍNHÁZ.

Diplomás kisasszonyok. Telt ház nézte végig csütörtök este *Kövesi* Albertnek »Diplomás kisasszonyok« című három felvonásos bohózatát. Bár a darab bemutatás előtt adást ért, ezuttal nem foglalkozunk vele bővebben, már pedig azért, mert minden alakja s majd minden jó mondása — másoktól, de nem a szerzőtől való. Aféle potpourri bizony a bohózat. De ha a kritika hangján nem is beszélünk felőle, szívesen elismerjük, hogy a benne előforduló sok-sok emeletes számárságnak és mégis jóízű zagyvaléknak sokat kaczagott a jókedvre hangolt publikum. Nyárai orosz-lánszelidítője a burleszk komikus lehető legkitűnőbb alakítása. Örült mondokájáért nyílt színen kétszer is megtapsolták. *Miklósi* J. és *Marosi* A. nagy elevenséggel és sok jóízű vonással ábrázolták a leg tudósabb diplomás kisasszonyokat. *Leövey* és *Vendrei* egyaránt jeleskedtek. *Margó* Z. pedig excentrikus öltözékével hatott, még pedig erősen. Különböben a sok tapsra majd minden szereplő rászolgált, még a sugó is, de kevésbbé a rendező.

Bocaccio. Vékonyan telt ház. Gyöngye előadás. Erőteljes, de lármás zenekar és bágyadt hangulat a nézőtérén. *Margó* Z. rendkívül kedves *Bocaccio* volt, *Székely* I. pedig valósággal gyújtott gyönyörűen előadott énekszámával. Az össz-énekek valósággal ellapultak. Sok dolog csupán a karzatnak szólt. Diszletek pazarok. Rendezés nagyon ügyes. A hordót kevésbbé is kalapálhatták volna. *Nyárai*-tól ügyesebb maszkot is elvárnánk. Hanem a karzaton van a virtuóz-tapsoncz, aki valósággal fölemelt helyárák szerint bérbe adhatná mesés tenyereit. Ezek a tapsok a hatás pisztolylövései. — Kefe, kefe!

Szinkőri hírek. Holnap, vasárnap két előadás lesz, ugyanis délután gyermekelőadásul magyar bohózataink egyik legrégibbje, a jóízű »L u d a s M a t y i« kerül színre, a főbb szerepekben: *Baróti* I., *Solti* H., *K. Árpási* K., *Turchányi* Olga, *Bartos* Gyula, *Leövey*, *Rózsa-*

hegyi és *Szentgyörgyivel*. Este megismétlik a »Diplomás kisasszonyok«-at a multkori szereposztással.

SPORT.

Czellövészet. A polgári lövőházban f. hó 5-én és 9-én tartott lövészeteken kilövetett 950 lövés 664 találóban 3867 körrel, 144 büllet, 11 tizenkettős, 10 tizenegygyes kör és egy szeg-lövessel. Szeget lőtt *Tóth* Ferencz. Tizenkettős kört lőttek: *Tóth* Ferencz ötöt, *Török* László háromat, *Aufrecht* Alajos, *Kunz* Gusztáv és *Mezey* Mihály egyet-egyet. Tizenegygyes kört lőttek: *Mezey* Mihály, *Tóth* Ferencz háromat, *Aufrecht* Alajos és *Török* László ket-tőt-kettőt. Díjakat nyertek mély lövésekre. Aranyat *Tóth* Ferencz, ezüstöt *Török* László és *Aufrecht* Alajos. Körlovésekre: ezüst díjakat nyertek *Török* László és *Mezey* Mihály.

MULATSÁG.

A zilahiak táncmulatsága. A következő meghívót vettük: Folyó évi június hó 12-én a zsbóji Sásos tónál (kedvezőtlen idő esetén a nagyvendéglő nagytermében) a róm. kath. egyház javára zártkörű nyári táncvizgalom rendeztetik, melyre t. czimedet és családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság: *Szentkirályi* Zoltán, *Szentmiklósi* József védnökök. Id. Nagy Sándor elnök. *Leosovszky* Ferencz pénztáros. Ifj. Nagy Sándor pénztáros. Bizottsági tagok: *Géczy* Imre, *Gretzner* Árpád, ifj. *Merza* Lázár jegyző, *Merza* István, *Papp* Miklós, *Stosz* Kálmán, *Spalt* Lajos, *Ulbrecht* Lajos, *Wagner* Albert, *Belépti* jegy: Személy jegy 2 korona, család jegy 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 4 órakor. (Kedvezőtlen idő esetén este 8 órakor.) Jegyek előre válthatók, valamint felülfizetések előlegesen elfogadtatnak *T. Merza* testvérek urak vas-, fűszer és vegyes-kereskedésükben, kezdetkor a pénztárnál. Mindazok, kik meghívót nem kaptak, de igényt tartanak, kéretnek ifj. *Merza* Lázár urhoz fordulni.

IRODALOM.

Mese-Világ. A »Mese-Világ« legújabb érdekessége, szorgalmas fővárosi levelezőjének »Lovati Lati«-nak ügyes referádái a pesti élet-ről. Talpra esett gyerek ez a Lati s az apró olvasók sokat és jóízűen nevetnek a tréfáin, a találós kérdései meg éppen nagyon mulatságosak. Ha így folytatja Lati még — Andor is lesz belőle. A czimkép igen finom kivitelű, a hozzá irt vers a Gara ügyes tollának sikerült jóízű dolga. A kitűnően szerkesztett gyermek lap, melynek vidéken nincs mása — negyed évre csak 75 kr.

Gyilkos suhancz.

Az I. ker. IV-utca 14. számú házában a mult év november 21-én reggel halva találták lakásán *Peiller* Katalin nyomdai munkásnőt. A szerencsétlen vénlány, amint holtan feküdt az ágyán, egy olvasót szorongatott a kezében, a nyakán pedig hurokra kötött kötél volt. Ládájából hiányzott az összekuporgatott pénzecskeje és csekély ékszere, ami arra vallott, hogy rablógyilkosság esete forog fenn.

A rendőrség néhány nap mulva, december 2-án kézre is kerítette a tettest *Wagner* Ferencz 17 éves kőfaragósegéd személyében. Az elvetemült fiu az árvaházban nevelkedett s már ott is lopott volt, amiért aztán héthónapi börtönbüntetést szenvedett el. Mihelyest elfogták, beismerete, hogy ő emésztette el *Peitler* Kata-

lint, csak azt tagadta, mintha előre megfontolt szándék vezette volna. Áldozatával egy házban lakott nagynéje, Hainisch Ferenczné s ennek a révén ismervén Peitler Katalint, kölcsönt kért tőle. A vénlány távozott pár percze a szobából s ezalatt lopni akart. Tetten érvén, nehogy bajba jöjjön, Wagner a visszatérőt megfojtotta.

Előadása ebben a formában valótlannak bizonyult s a törvényszék a fiatal gyilkost rablással párosult szándékos emberölés czímen (btkv. 273. és 344.) helyezte vád alá. Ügyében ma reggel indult meg a végtárgyalás Czárán István kir. táblai bíró elnöklete alatt, a vádhatóságot Genthon Ferencz dr. királyi ügyész képviseli, Wagnert pedig Barabás Béla dr. orsz. képviselő védi. Jelen voltak a végtárgyaláson Marovcsik Emil dr. egyet. tanár orvosszakértő is. Az elnök kihallgatja a fiatal vádlottat, aki oldalán két börtönörrel áll bírái előtt.

- Hol nevedett maga?
- Az árvaházban.
- Volt már büntetve?
- Lopásért hét hónapot ültem.
- Beismeri, hogy Peitler Katalint megölte?
- Megfojtottam.
- Beszélje, hogy történt a dolog?

— Hallottam, hogy pénze van és szokott kölcsön adni, olyan jó a szíve. (A vádlott hangos zokogásba tör ki.) Azon az estén, ugy fél 9 óra tájt, bementem hozzá, s mert munkanélkül, nyomorban voltam, kölcsön akartam tőle kérni. Peitler Katalin kiment s mialatt oda volt 3 frtot pillantottam meg a szekrényen. Ép zsebredugni akartam a pénzt, mikor bejött s lármát kezdett csapni. Erre (újra erős zokogás fogja el) a két kezemmel összeszorítottam a nyakát s egyszerre csak azt láttam, hogy nem mozdul . . .

— No látja, olvasót találtak a szencsétlenek kezében. Maga már magával vitte a kötelet kirabolta, meggyilkolta, a szegényt ép mikor imádkozott ágyán (sirva). Nem imádkozott.

— Mondja, azt hiszi maga, hogy felfogják akasztani?

— (Hangos zokogással): Igen.

— Látja maga csak 12 éves, hát nem lehet halálra ítélni; mondjon igazat.

Wagner Ferencz erre a kijelentésre nyugodtabb lett, de csak továbbra is megmaradt a mellett a vallomása mellett, hogy nem készült az ölésre csak szükségből tette. A kötelet később hozta el, hurkolta áldozata nyakára, azért, hogy öngyilkosnak higgyék. Hiába figyelmezteti arra is az elnök, hogy az orvos szakértők szerint a megfojtás kötéllal történt.

Védő: — Az ölés előtt utoljára:

— Előtte való napon, pénteken reggel egy ismerős pékinas adott kenyeret.

— Miért adta?

— Éhes voltam s kértem tőle.

— Mennyi volt az a kenyér?

— Vagy egy font.

— Mikor maga hazament a kötélért halottnak tudta az asszonyt?

— Nem voltam benne bizonyos.

— Vigyázzon, mert akkor azért is hozzatta, hogy avval biztosan kivégezze . . .

A vádlott zavarba jön és nem tud feleletet adni, fél, hogy újra eiszólja magát.

Czárán elnök: Látja, hogy van az ha nem igazat vallanak.

Ádám Árpád bíró: Mi igaz hát: kézzel, vagy kötéllel fojtotta meg azt a szerszencsétlent?

A vádlott nem felel.

Ezzel egyelőre be is fejezték Wagner vádlott kihallgatását s a tanúk jöttek sorra.

Délután a tanukat hallgatták ki. Az ítéletet ma fogják meghozni.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Minden esetre lehet ennél mulatságosabb élet is — válaszolt Irén mosolyogva — néha magam gondolkozom is azon, hogy mi öröm lehet oly emberekkel társalogni, kiknek tekintetük a messze távolba irányul, néha el is fog a vágy ki a világba, szeretnék gyönyörködni a sok szépségben ami a világban van. De hát ez csak olyan muló vágy féle, mely gyorsan eltűnik és ilyenkor aztán azt mondom magamban, — folytatá most már komoly arcczal, — nem azt kell néznünk, mi mennyit élveztünk e világban, hanem azt, hogy töltöttük be hivatásunkat, melyet az Isten rendelt nekünk. Nekem ugy látom az a rendeltetésem, hogy szüleimet felvidítsam s nekik mindenben örömet szerezzek.

— Ily élet mellett szellemi képességeit bizony nagyon könnyen elhanyagolhatja!

— Mindenesetre a férfinak joga van akkor, hogy egészen más követelményekkel fellépjen az életben, mint a nő. Pl. az olyan passiv lét, mint az enyém, egy cseppet sem elégitenék ki a fivéreimet.

— Kedves fiverei el sem viselhetnék az ilyen életmódot és azt hiszem egy férfi sem. A férfinak a nagy világba kell kilépnie, nagy dolgok után kell törekednie, hogy ő maga is nagy legyen.

— Minden esetre nagy dolgok után törekedni! — válaszolt Irén — s a mit aztán külső fénybe a maga számára nyer, az már mellékes.

— Oh épen nem mellékes! a férfinak magának is nagynak kell lennie, a férfinak hatást kell gyakorolni tehetségével és állásával. A kinek hatalma van, annak aztán van tekintélye is, befolyása is.

— Én azt hiszem . . . szólt habozva, hogy az a szándék, hogy saját előnyünket biztosítsuk, nagyon befolyásolja értékét annak, mi után törekszünk.

— Ehhez nem ért — válaszolt majdnem gorombán.

Vajjon mi indította őt arra, hogy e leány előtt kívül csak most ismerkedett, szívét úgy feltárja? Ő maga sem tudta volna hirtelen megmondani.

— Nem is sejt, mennyire tölti el a férfi egész lényét a hatalom utáni vágy, el annyira, hogy másra nem is gondol. Ezerek és ezerek fölött állani, az emberekkel csak úgy játszhatni mint valami játékszerrel, s a mellett a világ csodálatára folyton emelkedni, az az igazi élet, ezért érdemes volt küzdeni.

Itt megállott s belenézett Irén szemébe és csak részvétet de helyeslést épen nem olvashatok ki azokból. Tehát nincs érke a becs-vágy iránt? E szó »Előre« nem hangzik bizonyos büverővel a füébe?

— Hogyne! — volt a válasz: — ha jel-szavam volna, ugy azt választanám, hogy »Sarsum.«

Látja — diadalmoskodott — mégis csak jól sejtettem, hogy Ön ir arra született, hogy parancsoljon és uralkodjon.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: Dr. Járossy Károly.

1279. Alinasi János — Sugár Béla.

1138. Eisenstädter S. s. t. — Bittenbänder Konrádné.

1186. Dezsőféle kegyesalapítvány — Mariási János s. t.

1071. Z. Nagy Lászlóné — Kormos Imre.

1285. Pelyva Mihály s. t. — Isztim Lázár.

1312. Nagy Szabeni tkptr. — Reich B. Károly.

1313. Cziczila Jánosné — Szelle József.

Előadó: Czvek Kálmán.

1187. Máté Lőrincz — Petrucz Demeter.

1258. Heidmann Hermin — gr. Csáky Albin.

1268. Varga Péter — Csapó Mihály.

1169. Kenéz Lajos s. t. — Fekete Sándor és neje.

1270. Lajos Mihály — Tóth Ferencz.

1284. Ciricz Imre s. t. tkvi. ügye.

1289. Ifj. Pribak György — Grada Gyorgye.

Előadó: Dr. Imrik Péter.

1080. Epstein Sándor — Pollák Lőrincz és fia.

1273. Singer Mózes — Transilvânia bizt. tsága.

1275. Graszal János — Veisz és Viktor czég.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

A korán megásott sirjába kísért drága halottunk személyében jó gyermeket, gondos anyát, szerető testvért és rokont vesztett szívünk hálás érzetével mondunk ez uton őszinte köszönetet mindazoknak, a kik szóban vagy írásban és a végső tisztességtételen való személyes megjelenésükkel és közreműködésükkel fejezték ki részvételüket és enyhítették súlyos bánatunkat. Nagyvárad, 1898. június 11-én.

Szmetka György
és családja.

TA VIR A T O K.

A mentelmi bizottság ülése.

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.)

A mentelmi bizottság ülése előtt Olay levele olvastatott fel. A verekedő képviselő Lepsényiben nem képviselőt, hanem a szerkesztőt inzultálta. Mentségére még nagy felindulását hozza fel és a bizottság jóakarátát kéri. Pichler személyesen jelent meg a bizottság előtt és kijelentette, hogy ő nem volt jelen az ülésen és így nem is hallotta Lepsényi nyilatkozatát, mely nem csillapította le a kedélyeket. Pichler is a mentelmi bizottság jóakarátát kéri.

A bizottság nem látja Lepsényi mentelmi jogának megsértését, mert Lepsényit nem törvényhozói működéséből kifolyólag inzultálták. Zichy Aladár külön véleményt jelentette be.

Bánffy báró Bécsben.

Bécs, június 10. (Saját tud. távirata.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma reggel Budapestről ide érkezett és a Bankgassében levő magyar miniszteri palotában szállt meg. Délőtt 10 órakor Bánffy báró a belügyminiszteriumba hajtatott, a hol Thun gróf osztrák miniszterelnökkel hosszabb ideig tanácskozott.

Lukács László pénzügyminiszter ma délben érkezik ide Budapestről Popovics miniszteri tanácsos kíséretében.

Bánffy báró miniszterelnök, aki ma reggel érkezett ide, ma délelőtt 10 órakor Thun gróf osztrák miniszterelnökkel, ezután pedig Kállay Béni közös pénzügy-miniszterrel Popovich miniszteri tanácsos a magyar quótaküldöttség tagjaival ma délelőtt érkeznek ide. A magyar quóta küldöttség ma délután öt órakor a magyar miniszterium épületében előértekezletet tart, amelyben meg fogják választani a hetes bizottságot, amely majd az osztrák-küldöttséggel fog tárgyalni.

Baros-szobor leleplezése.

Budapest, június 10. (Saj. tud. távirata.)
Baross szobrát október 9-én leleplezik le.

A német választó-jog.

Budapest, június 10. (Saját tud. távirata.)
Lerchenfeld-Köfering gróf bajor követ és szövetség-tanácsi meghatalmazott felhatalmazza a Wolff-ügynökséget annak a kijelentésére, hogy ő sem 1893-ban, sem azelőtt vagy azután nem foglalkozott a választó-jog megváltoztatásának tervével.

KÖZGAZDASÁG.

A debreczeni gazdaszok tanulmánya.
A debreczeni gazdasági tanintézet hallgatói Kerpely Kálmán h. igazgató, Ferenczy Ferencz, Körfel István tanárok és Spilha Zsigmond intéző vezetése mellett vasárnap este indultak el tanulmányuttra. Mezőhegyes volt az első hely, hol az ifjuság kiszállott, hol az állami ménés birtokot szemléltek meg. A gazdaszok hétfőn reggel 7 órakor érkeztek meg Mezőhegyesre. Az állomásnál a ménésbirtok egyik tisztviselője Faber fogadta a vendégeket. Még az nap délelőtt megnézték a gazdaszok tehenészetét, hol a legnemesebb fajú tehenek vannak. A szükséges magyarázatokat Spilha Zsigmond intéző adja meg, ki magyarázatait eredeti magyar humorral fűszerezi. Kedden a gazdaszok Makóra mennek, hol De s e f f y Sándor püspök vendégei lesznek. Makóról Szegedre mennek. Szegeden két napig időznek Szegedről Kigyóásra mennek a gróf Wenkheim Frigyes fele uradalom megtekintésére. Péntek este a gazdaszok tiszteletére Békésen az ottani hölgy koszoru jünialist rendez. A debreczeni gazdaszokat mindenütt a legszívélyesebben fogadják. Ugyanakkor mikor a Debreczeniek Mezőhegyesre érkeztek, meg a nógrádi gazdasági egylet hatvan tagja, kikkel együtt szemléltek meg a gazdaszok Mezőhegyesen az állami birtokot s annak berendezését.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, június 10.

Buza ősze	9.54
Buza tavaszra	11.56
Tengeri	5.25
Rozs ősze	7.17
Zab ősze	5.77

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, június 10.

Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.3/4
Magyar jelzalog	253.1/4
Magyar leszámítoló	352.—
Iparbank	107.—
Budapest közuti	389.3/4
Kereskedelmi bank	1488.3/4
Salgótarjáni	636.—
Waggon-kölesön	244.—
Villamos vasut	269.1/4

Bécs június 10.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel	359.87
Magyar hitel	402.—
Allamvasut	360.—
Birodalmi márka	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzde 1898 június 10-én.

Magyar aranyjárdék 40/100	121.40
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 1/100	119.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 20/100	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-80	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 1876-80	97.25
Italmérési jog megátlási kötvény	100.55
Porvát-szlovén földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	157.50
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy-kölesön	139.—
Osztrák járdék papírban	101.75
Osztrák járdék züstben	101.75
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.50
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar lítebeutkészevény	401.50
Osztrák hitelintézeti részevény	359.60
Fá is vista	360.75
Német birodalmi márka	58.85
London viste	120.10
Páris vista	47.52
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadberlet 37. szám. Kishérllet 35. szám
Páratlan. Páratlan.

Ma szombaton, 1898. június 11-én
a kolozsvári országos nemzeti szinkház személyzetével:

Harmadszor:
Kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban.

Személyek:

Fouragót	Nyárai Antal.
Ferdinand	Pataki Béla.
Bertinet	Vendrey F.
Paturin	Bartos Gyula
Oarjel	Rózsahegy Kálmán.
Casimir	Heltai N.
Labricelle	Leővey Leo.

Helyárok mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. június 12-én:
Délután 4 órakor, fél helyárokcal:

Ludas Matyi.

Tüneményes énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Balogh I. Zenéjét: Szerdabelyi J.

Este 7 órakor, rendes helyárokcal:

bérletfolyamban:
M á s o d s z o r:

Diplomás kisasszonyok.

Énekes fővárosi életkép 3 felvonásban.
Irta: Kövesi Albert.

A szerkeztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó ház.

Nagy-Fürdő-utcán 670. sz.
ház szabad kézből eladó.
Értekezhetni a helyszínen a tulajdonossal.

Festészeti műterem.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget azon körülményre felhívni, hogy a Vámház-utca 122. szám alatt

festészeti műtermet

rendeztünk be, hol is mindennemű Kréta, Pastel és Olaj festményeket a legjutányosabb árban és a legmodernebb kivitelben eszközünk.

tisztelettel

PERLROTH és BRAUN.

Zuhany-fürdő megnyitás.

Fürdő-szállodám körösparti részében lévő és a nyári évadra szolgáló

hideg-zuhany fürdőmet megnyitottam,

a mely minden nap délelőtt 11 óráig a nőknek, attól kezdve este fél 8 óráig pedig a férfiaknak rendelkezésre áll.

Tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Neuschlosz Ödön és Marczel

nagyvárad m. kir. honvéd hadapród iskola építési vállalata.

Az itteni m. kir. honvéd hadapród iskola építési telepen, **ujjonnan épült** s több szobából álló ideiglenes **építési iroda** s **őrségi** kis épület **eladó.**

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Haris Mór,

vállalati ügyvezető.

Kert-utca 111/b. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

86 10-0

A SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénes hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő“ 24 órára . . . 25 krajczár.

„Erzsébet-fürdő“ 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló II. osztályu vasuti jegy az „István“ fürdőre szóló fürdő-jegygyel, fürdő-ruhával együtt 1 frt.

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a női, mint a férfi osztálynál ujonnan berendezett

 massirozó kabinokkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, Lawn-Tennys-sel van ellátva. Naponta **KISS BÉLA** debreczeni első rangu **ezigány-zenekarra** szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról,** ugyszintén a legpontosabb és megszolidabb kiszolgálásról szintén gondoskodtam.

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérlő.